

[Jørgen Gram.]

og så havde man ikke haft mere likvid kapital. Det er jo først i den sidste tid, at man fra kreditforeningernes side har været mere lydher overfor den tanke, at man er blevet stående på et helt forkert stade med hensyn til lånegrænsen for førsteprioritetslån. Det er først nu, man tilkendegiver, at man egentlig godt kan være med til at give højere førsteprioriteter. Nogle kan have gavn af det, men andre slet ikke. Jeg vil spørge det ærede medlem, om han mener, at man i øjeblikket med salgskurser for obligationer på omkring 70 skal springe til at optage større lån, hvilket igen vil føre til endnu lavere kurser på grund af større udbud? Når vi i øjeblikket har en forrentning, der er ca. 3 pct. mindre end i fjor, og den i det kommende år sandsynligvis vil blive 2—3 pct. lavere endnu, synes jeg nok, der er grund til at pege på, at der er noget usikkert over hele det danske landbrugs stilling, og at man derfor bør se, om der kan skaffes udveje til en eller anden side.

Aage Fogh: Jeg forstod på den højtærede landbrugsminister, at ministeren mente, at vi skulle vente med at diskutere videre, til vi kom til udvalgsbehandlingen. Det er jeg indforstået med. Jeg skal nok stille mine spørgsmål på en sådan måde, at vi kan få dem besvaret i løbet af kort tid, men jeg ville finde det uforsvarligt at gå videre med behandlingen af lovforslaget uden at blive klar over visse ting.

Det ærede medlem hr. Jørgen Gram, der spurgte, om jeg tror, at landbrugets stilling er dårlig, vil jeg svare: ja, det tror jeg. For mange landmænds vedkommende er stillingen dårlig, dels i kraft af den dårlige høst, dels og navnlig i kraft af den elendige prioritering, men ikke fordi prioriteringen er for stor, når undtages de landbrugere, der har købt ejendomme i de sidste år. Det er imidlertid ikke dem, der er tale om her. Det er gamle landmænd, folk på alder med det ærede medlem, der i stedet for at skaffe sig en forsvarlig prioritering i første- og andenprioritetslån har forpligtet sig i henhold til høstpantebreve, optaget gældsaneringslån og foretaget andre ting, som nu pludselig tager livet af dem.

Det ærede medlem mener, at jeg skulle have sagt til for nogle år siden. Det er

imidlertid så heldigt, at jeg allerede, da vi i 1947 behandlede lovforslaget om høstpantebreve, sagde til, idet jeg gjorde opmærksom på, at det var en ordning, som vi kun meget nødig gik med til. Vi anbefalede folk at anvende loven så lidt som muligt.

Vi har længe været klar over, at man indenfor landbruget ikke har ordnet kreditforholdene på forsvarlig måde. Der sidder en realkreditkommission, det er rigtigt. Den arbejder meget langsomt, men den arbejder, og det er muligt, at der kommer et resultat, men der er et og andet, som tyder på, at en del af dem, der sidder i kommissionen, ikke er interesseret i, at det kommer så forfærdelig hurtigt. Jeg har den opfattelse, at det virkelig havde været en stor opgave for landbrugets folk, både i landbrugsorganisationerne og i realkreditinstitutionerne, at interessere sig og landmændene for at klare kreditproblemerne. Tænk, om man i 1947, 1948, 1949 og 1950 havde tilrådet landmændene i stedet for at ordne sig med høstpantebreve at søge at få forhøjet deres førsteprioritetslån, som de kunne have fået forhøjet til en kurs på nogle og halvfems, til en rente på 4½ pct. og med en afdragstid på 40 år. Så havde stillingen været en anden end den, de er kommet i ved at gøre brug af høstpantebreve.

For at det ærede medlem nu ikke skal drage ud og fortælle om dette radikale medlem, der ikke forstår, at landmændene sidder dårligt i det, vil jeg sige, at min indstilling er den, at landbrugets vilkår for mange landmænds vedkommende er dårlige, og grunden hertil er i stor udstrækning, at de ikke har ordnet kreditproblemet på en skikkelig måde. Sandheden er nemlig den — og det kan hverken det ærede medlem eller jeg være ked af — at medens landbrugets værdi vurderes til 20 milliarder kr., hvoraf 18 milliarder kr. i selve landbruget og 2 milliarder kr. udenfor, så er gælden, den løse og den faste tilsammen, kun på 7 milliarder kr. Det vil sige, at kun 30 pct. af værdien er belånt. Det er dog en kendsgerning, som man ikke kan komme uden om. Når ikke desto mindre mange landmænd er i en kritisk situation i dag, så er det for norges vedkommende, fordi de har købt ejendom i de senere år til de meget høje priser, og dem har jeg mest ondt af. Andre, som har købt tidligere, er kommet ind i en